СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ
Факултет „Производствен и търговски бизнес“
Катедра „Аграрна икономика“

МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Свищов, 4 октомври 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 35 години от създаването на катедра „Аграрна икономика“ и е част от научните форуми, отбелязващи 83 годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2019

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Почетен председател:
Доц. д-р Иван Марчевски – Ректор на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов
Председател:
Доц. д-р Марина Николова – Ръководител катедра „Аграрна икономика“
Членове:
Доц. д-р Маруся Линкова
Доц. д-р Виолета Блажева
Доц. д-р Наталия Неделчева
Гл. ас. д-р Радка Ненова
Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева
Гл. ас. д-р Илияна Кръстева
Ас. д-р Пламен Петров
Докторант Боряна Георгиева

МЕЖДУНАРОДЕН РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
Проф. д-р ик. н. Сергей Горлов (Русия)
Членове:
Проф. д-р ик. н. Сергей Охрименко (Молдова)
Проф. д-р ик. н. Антонина Ряховская (Русия)
Проф. д-р Маджди Осман (Египет)
Проф. д-р Нидал Шабан (Ирак)
Проф. д-р Dragan Petrovic (Сърбия)
Проф. д-р Sonja Jovanovic (Сърбия)
Доц. д-р Йоана Панагорец (Румъния)
Доц. д-р Марина Николова (България)
Доц. д-р Маруся Линкова (България)
Доц. д-р Bahodirjon Nosirov (Узбекистан)
Доц. д-р Ziyoydin Israilov (Узбекистан)

Научен секретар:
Доц. д-р Маруся Линкова
Технически секретар – Мария Чонова

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-1762-3

СЪДЪРЖАНИЕ

Доц. д-р Марина Николова, Доц. д-р Маруся Линкова
ТРИДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНИ КАТЕДРА
“АГРАРНА ИКОНОМИКА”.....7

Организация и управление на инвестициите и иновациите в агросектора

Профессор, доктор экономических наук Ряховская Антонина Николаевна
СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО РОССИИ: ВОЗМОЖНОСТИ
ДЛЯ ОПЕРЕЖАЮЩЕГО РАЗВИТИЯ.....25

Doctor of Science, Professor Sergei Mihajlovic Gorlov, Gorshenin Alexander Yuryevich, Assistant professor, Syromyatnikov Denis Aleksandrovich
МЕТОДОЛОГИЯ АНАЛИЗА ПРОБЛЕМ УПРАВЛЕНИЯ
РАЗВИТИЕМ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА 40

Dr. Abduaziz Abduvasikov, Dr. Bahodirjon Nosirov
THE EVOLUTION OF AGRICULTURAL MARKETS
OF UZBEKISTAN 48

Доц. д-р Гена Велковска
ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА И ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ
ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА В КОНТЕКСТА
НА СТРОИТЕЛСТВОТО ВЪРХУ ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ.....56

Доц. д-р Искра Маринова Пантелеева
НАУЧНА И ИНОВАЦИОННА ПОЛИТИКА – НЯКОИ
СЪЩНОСТНИ АСПЕКТИ.....63

Доц. д-р Виолета Блажева
КРИЗИТЕ В АГРАРНИЯ СЕКТОР 70

Гл. ас. д-р Радка Ненова
ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНОВАЦИИ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
ОТ ЧЕТВЪРТО ПОКОЛЕНИЕ 76

Гл. ас. д-р Елица Лазарова
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ ТЕОРИЯТА
НА ОГРАНИЧЕНИЯТА В АГРОБИЗНЕСА 82

Гл. ас. д-р Явор Станев
СЕЛСКОТО И ГОРСКОТО СТОПАНСТВО
В КРАЙДУНАВСКИЯ РЕГИОН 91

Гл. ас. д-р Милен Динков
ИНОВАЦИИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА КОНКУРЕНТНО
И ПРИОБЩАВАЩО ЗЕМЕДЕЛИЕ 97

Доктор по икономика Михаил Билев
ПРОБЛЕМИ И ВЪЗМОЖНОСИ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ В БЪЛГАРИЯ 105

Докторант Валери Велковски
ПАРЦЕЛАРНИТЕ ПЛАНОВЕ И ТЯХНАТА РОЛЯ
В АГРОУСТРОЙСТВЕНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ 114

Студент Веселин Иванов
СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ РАЗВИТИЕТО
НА ФАМИЛНОТО ЗЕМЕДЕЛСКО СТОПАНСТВО 123

Предприемачески инициативи и възможности за диверсификация в агробизнеса

Доц. д-р Теодора Филипова
СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НЕОБХОДИМИТЕ ТЪРГОВСКИ
КОМПЕТЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЖЕНСКО
ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ 133

Доц. д-р Христо Сирашки
ТВОРЧЕСТВОТО В ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ 139

Доц. д-р Галина Тодорова
СЕЛСКОСТОПАНСКАТА АВИАЦИЯ-АКТИВЕН ПОМОЩНИК ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В РЕГИОН ПЛЕВЕН 145

Гл. ас. д-р Илияна Кръстева
ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ПАЗАРА НА РАПИЦА 152

Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева
ДОХОДИТЕ - НЕОБХОДИМОСТ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ 158

Гл. ас. д-р Любка Илиева
ИЗСЛЕДВАНЕ ЗНАЧЕНИЕТО НА ТУРИЗМА ЗА РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 163

Гл. ас. д-р Венцислав Перков
СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НЕОБХОДИМИТЕ ЛОГИСТИЧНИ КОМПЕТЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЖЕНСКО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ 170

Ас. д-р Любомира Тодорова
РЕЛАЦИЯ МЕЖДУ ЛОЗОВИТЕ НАСЪЖДЕНИЯ, ВИНОПРОИЗВОДСТВОТО И ВИНЕНИЯ ТУРИЗЪМ 176

Ас. д-р Павлин Павлов
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 182

Финансово-счетоводни аспекти и социално застрахователна защита в селското стопанство

Проф. д-р Андрей Захариев, д-р по ик. Ивайло Маринов
БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ ПО ПЪТЯ НА РАСТЕЖА И КОНВЕРГЕНЦИЯТА – СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ И ОЦЕНКА 191

Проф. д-р Атанас Атанасов
ЗЕМЕДЕЛСКИЯТ СЧЕТОВОДЕН ОТЧЕТ КАТО НЕОБХОДИМА БАЗА ОТ ДАННИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА СЧЕТОВОДНА ИНФОРМАЦИЯ 200

Доц. д-р Иванка Димитрова, д-р Диана Янкова
СПЕЦИФИЧНИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ КАЛКУЛИРАНЕТО И ОЦЕНКАТА НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ПРОДУКЦИЯ 208

Доц. д-р Галя Иванова-Кузманова
ПРОБЛЕМИ ПРИ СЧЕТОВОДНОТО ОТЧИТАНЕ НА КВОТИ ЗА ЕМИСИИ НА ПАРНИКОВИ ГАЗОВЕ.....216

Доц. д-р Диана Крумова
ВЪПРОСИ НА КОМПЮТЪРНОТО СЧЕТОВОДСТВО В СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ 222

Доц. д-р Венцислав Вечев
ОСОБЕНОСТИ ПРИ ОЦЕНЯВАНЕТО НА ПРЕДОСТАВЕНИТЕ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ В БАНКИТЕ.....228

Ас. д-р Пламен Петров
РОЛЯТА НА АГРАРНИЯ СЕКТОР В СИСТЕМАТА НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА.....235

Докторант Станислав Шишманов
ПЛАТЕЖНО ПОСРЕДНИЧЕСТВО НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПРИ УРЕЖДАНЕ НА ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ И ДЪРЖАВНИЯ И ОБЩИНСКИТЕ БЮДЖЕТИ.....241

Маркетинг, дистрибуция и търговия със селскостопански продукти

Доц. д-р Пенка Горанова
РЕКЛАМНА КАМПАНИЯ НА ФИРМА “ЖИТАРА” ООД.....251

Доц. д-р Марина Николова
СЪСТОЯНИЕ НА ПАЗАРА НА ЗЕМЕДЕЛСКИ ЗЕМИ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 261

Доц. д-р Симеонка Петрова
ВЛИЯНИЕ НА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯТА НА АГРАРНОТО
ПРОИЗВОДСТВО ВЪРХУ АСОРТИМЕНТНОТО
ПРЕДЛАГАНЕ 273

Доц. д-р Петранка Мидова
ПАЗАРЪТ НА СЛЪНЧОГЛЕДОВО ОЛИО – АНАЛИЗИ
И ПЕРСПЕКТИВИ.....281

Доц. д-р Маргарита Шопова
СТАТИСТИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РЕГИОНАЛНИТЕ РАЗЛИЧИЯ
НА ИЗПОЛЗВАНАТА ЗЕМЕДЕЛСКА ПЛОЩ.....289

Доц. д-р Красимира Славева
СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ
НА БЪЛГАРИЯ СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКИ СТОКИ 296

Доц. д-р Любомир Любенов
СЕГМЕНТИРАНЕ ПАЗАРИТЕ НА ПЧЕЛЕН МЕД
В ОБЛАСТ РУСЕ.....304

Гл. ас. д-р Галя Георгиева
ВИДОВО МНОГООБРАЗИЕ НА БИОПРОДУКТИТЕ
В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО 309

Доктор по икономика Георги Димитров
ПРИЛОЖЕНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА БИЗНЕС ПРОГНОЗИРАНЕ
В АГРАРНИЯ СЕКТОР.....317

Докторант Александър Ангелов
УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАПАСИТЕ ОТ ДОСТАВЧИЦИТЕ
ВЪВ ВЕРИГИТЕ НА ДОСТАВКА В СЕЛСКОТО
СТОПАНСТВО 330

Студент Надежда Беновска
ХАРАКТЕРИСТИКА НА ХИБРИДЕН СОРТ ЦАРЕВИЦА
КНЕЖА 509. НОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРОМЕНЯТ
ИКОНОМИКАТА 336

Информационни технологии в селското стопанство

Проф. д.ик.н Сергей Охрименко, доц. д-р Агоп Саркисян,
докторант Сергей Пянковский
ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОЦЕСИТЕ
ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ 347

Доц. д-р Светослав Илийчовски
АНАЛИЗ НА ДИГИТАЛНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ НА ЖЕНИТЕ
ПРЕДПРИЕМАЧИ В БЪЛГАРИЯ И АНГЛИЯ 354

Антоний Богданов
ИТ АВТОМАТИЗАЦИЯ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО.....360

Екологизация и устойчиво развитие на селското стопанство

Prof. DSc. Shaban Nidal, Dr. Erika Andenna Dr. Kadhum Eman,
Dr. Luay Tailah
AGRONOMISTS JOB DON'T REDUCE NATURAL RESOURCES
TO MEET TODAY'S NEEDS WITHOUT COMPROMISING
THE NEEDS OF FUTURE GENERATION.....369

Доц. д-р Минка Анастасова – Чопева
РАВНИЩЕ НА СОЦИАЛНАТА УСТОЙЧИВОСТ
В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО 378

Доц. д-р Тихомир Личев
ДЕМОГРАФСКИЯТ ВЗРИВ“ И ГЛОБАЛНИТЕ КЛИМАТИЧНИ
ПРОМЕНИ.....386

Албена Симеонова, Пепо Петров
БИОЛОГИЧНОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ В БЪЛГАРИЯ - СЪЩНОСТ
И ПРОБЛЕМИ. САНКЦИИ, ДОБРИ ПРАКТИКИ
И ИНОВАЦИИ.....392

Гл. ас. д-р Емил Николов
ИНТЕГРИРАНЕ НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА
ОТГОВОРНОСТ В ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ.....403

Гл. ас. д-р Иван Маринов
УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
В БЪЛГАРИЯ ЧРЕЗ ИМПЛЕМЕНТИРАНЕ
НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ 410

Гл. ас. д-р Десислава Алексиева
ИНТЕРЕСИ В УПРВЛЕНИЕТО.....417

Гл. ас. д-р Елена Йорданова
ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ 423

Докторант Валерия Николаева
ИНТЕЛИГЕНТНО ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА
ПРОИЗВОДСТВО НА КАРТОФИ.....428

Магистър Галина Мирчева
БАЛАНС МЕЖДУ ПРИРОДО-ЕФЕКТИВНО И МОДЕРНО-
ТРАДИЦИОННО СТОПАНСТВО
(по примера на смесено животновъдно-растениевъдно стопанство
в с. Петърница, общ. Долни Дъбник, обл. Плевен) 437

Студент Анета Врайкова
БИОРАЗНООБРАЗИЕТО И ПРЕХОДА КЪМ ПО-ЕКОЛОГИЧНА
ИКОНОМИКА 444

Студенти Радой Йосифов и Анета Врайкова
АНАЛИЗ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ БИОПРОДУКТИ
В ХРАНИТЕЛНА ВЕРИГА БИЛЛА БЪЛГАРИЯ 450

Правни, исторически и социално-културни бариери на общата селскостопанска политика в Европейския съюз

PhD. Associate Professor Panagoreț Ioana, PhD. Associate Professor Panagoreț Dragoș, PhD. Lecturer Panagoreț Andreea
FOOD SAFETY POLICIES AND STRATEGIES IN ROMANIA 461

К.э.н., старший преподаватель Елена Сергеевна Шараг
ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА РАЗВИТИЯ
АГРОСЕКТОРА УКРАИНЫ 472

Доц. д-р Маруся Линкова
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИМПЕРАТИВИ И ФЛУКТУАЦИИ
В РАЗВИТИЕТО НА АГРОБИЗНЕСА 478

Доц. д-р Ирена Емилова
ЗА СОЦИАЛНАТА РОЛЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ..486

Доц. д-р Николай Марков, доц. д-р Светослава Стойчева
НЕРАГЛАМЕНТИРАНИЯ ТРУД – СОЦИАЛЕН ДЪМПИНГ
В ЖИВОТНОВЪДСТВОТО.....491

Гл. ас. д-р Надежда Цветкова
ПРЕЗДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ДЕЙНОСТТА
НА ЗЕМЕДЕЛСКИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛ-ПЧЕЛАР 502

Мирослав Маринов
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ
КООПЕРАЦИИ В УСЛОВИЯТА НА ЗАСИЛЕНА
КОНКУРЕНЦИЯ.....507

Доктор Георги Ангелов
ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
НА ПОДХОДА ЛИДЕР ВЪРХУ МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ
ЗА ПЪРВИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД НА ПРСР (2007-2013).....513

Докторант Боряна Георгиева
ОСНОВНИ АСПЕКТИ И ПРОБЛЕМИ ПРИ ДЕФИНИРАНЕ
НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ В БЪЛГАРИЯ.....522

Докторант Росен Коцев
НЯКОИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ПРОБЛЕМИ НА СЕЛСКИТЕ
РАЙОНИ В КОНТЕКСТА НА АГРАРНИЯ СЕКТОР
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 529

Докторант Елена Ташкова
ДЕЙНОСТИ В РЕГИОНА НА ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД/
ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ НА ДФ „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ –
БЛАГОЕВГРАД 540

Докторант Цветан Марков
АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБЕКТИТЕ НА
ИНДУСТРИАЛНА СОБСТВЕНОСТ В БЪЛГАРИЯ 548

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

**СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО
И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО**

Свищов, 4 октомври 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 35 години от създаването на катедра „Аграрна икономика“ и е част от научните форуми, отбелязващи 83 годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов

ISBN 978-954-23-1762-3

Издателство и печат: Академично издателство „Ценов”
Свищов, ул. Градево № 24

ТРИДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНИ КАТЕДРА "АГРАРНА ИКОНОМИКА"

Доц. д-р Марина Николова
Доц. д-р Маруся Линкова

1. История на създаването и функционирането на катедра „Аграрна икономика"

Историята на специалността започва от 1948 г., когато с Протокол № 21/08.10.1948 г. Академичният съвет решава "да се открият още през настоящата учебна 1948/1949 г. и следните отдели при училището: 1. Финансов и отчетнически отдел; 2. **Аграр-икономически отдел**; 3. Застрахователен отдел." За учебната 1948-1949 г. към Аграр-икономическия отдел са създадени катедрите "*Учение за земеделското производство*" и „Кооперативно дело" (Протокол № 23/27.10.1948 г.) с обучение по 7 специализирани дисциплини: 1. Икономика на селското стопанство; 2. История на аграр-икономическите учения; 3. Организация на ДЗС, ТКЗС и МТС; 4. Колхозно и совхозно строителство в СССР; 5. Учение за растениевъдството; 6. Учение за животновъдството; 7. Технологии на селскостопанските произведения. Тези дисциплини могат да се считат за първия учебен план на специалността. Следващата година се създава катедра „*Икономика на селското стопанство*" (Протокол № 3/15.02.1949 г.) със завеждащ доц. д-р *Здравко Гунчев*, преподавател по кооперативно дело от Варненския университет.

В официално одобрения през 1949 г. учебен план на специалност "Икономика на селското стопанство" са включени следните дисциплини, по които се обучават студентите през учебните 1948/1949 и 1949/1950 г.:

1. Икономика и планиране на селското стопанство;
2. Селскостопанска отчетност;
3. Основи на агротехниката и растениевъдството;
4. Основи на животновъдството;
5. Селско-стопанско право;
6. Организация на социалистическото селскостопанско предприятие;
7. Селскостопанска статистика;
8. Аграрна политика;
9. Механизация на селското стопанство;
10. Таксация.

Студентите провеждат задължителна 42 дневна производствена практика, като обучението по специалността завършва с дипломна работа.

Първият етап от функциониране на катедрата и от обучаване на студентите в специалността завършва през 1952 г., когато се преустановява приема и се закрива специалността "Икономика на селското стопанство". През този етап водещата роля в новосформираната катедра са научните изследвания на *доц. д-р Здравко Гунчев* по въпросите, свързани с универсализирането на кредитната кооперация и развитието на идеите за кооперирване на земеделските стопани в България.

За начало на ***втория етап*** може да се счита Решение № 34/20.05.1983 г. на Ръководството на ВФСИ, когато катедра "Икономика и управление на селското стопанство" и едноименната специалност се включват първоначално към Финансово-икономическия факултет, а впоследствие към Отчетно-икономическия факултет (Протокол № 5 от 26.05.1983 г.). През учебната 1984/1985 г. е и първия прием на студенти в специалност "Икономика и управление на селското стопанство". Това наименование на катедрата и на специалността се запазва до учебната 1992/1993 г., когато се приема ново наименование "*Аграрна икономика*" (Протокол № 21/08.01.1991 г.), по което е обявен прием на студенти. През учебната 1993/1994 г. Академическият съвет утвърждава новия план за обучение на студентите в специалност "Аграрна икономика" (Протокол № 10/06.07.1993 г.).

Водеща роля за възстановяване на специалността след 30-годишно прекъсване има *доц. д-р Светлозар Калчев* като ръководител на катедрата и научен работник с изследванията относно усъвършенстване управлението на социалистическите организации, ефективното използване на производствените мощности и инструментите за оперативен анализ на резервите в предприятието. Трябва да споменем и публикационната активност на:

- *доц. д-р Стефан Обретенов* във връзка със стопанската и вътрешностопанската сметка в селското стопанство;
- *доц. д-р Илка Аспарухова* изследвала проблемите на многокритерийното оптимизиране на плановите задачи в аграрно-промишлените комплекси, изграждането на икономико-математически модели за оптимизиране производствената структура на агрофирмите, моделиране и анализ на маркетинговата дейност на земеделските стопанства и локализацията на предприятията на хранителна промишленост и кооперирането им със земеделските производители;

• *гл. ас. Димитринка Грозева*, изследвала ролята на кредитните кооперации в процеса на преструктуриране на икономиката и организацията и управлението на кредитния процес в земеделските кредитни кооперации;

• *доц. д-р Иванка Цонева*, изследвала комуникационната политика на аграрното производство, публичността (ПР) и рекламата в агробизнеса. и др.

Периодът 1986 - 1999 г. бележи възхода на катедрата и специалността се разкрива в структурните звена на СА "Д. А. Ценов" – Колеж по икономика и управление – Свищов (1986 г.); Колеж по бизнес и администрация – Сливен (1992 г.). През този период важна роля за развитието на катедра „Аграрна икономика" има *доц. д-р Величко Петров* с изследванията на инвестиционните решения и инвестиционните проекти в селско стопанство, оценката на риска при анализа на инвестиционните проекти, кризата в селското стопанство и проблемите на прехода към пазарна икономика.

От учебната 1997/1998 г. с решение на АС (Протокол № 8/07.07.1997 г.) към специалността се разкрива *магистърска програма "Агробизнес"* и под това наименование е и в настоящия момент. За възхода на специалността и катедра „Аграрна икономика" през първото десетилетие на 21-ви век има принос *проф. д-р Георги Герганов* с изследванията върху проблемите при определяне себестойността на селскостопанската продукция, организацията на аналитичното отчитане и оценяването на биологичните активи, организацията и счетоводното отчитане на договорните взаимоотношения между земеделските кооперации и собствениците на земеделски земи, земеползването в условията на присъединяване на страната към Европейския съюз, арендните отношения.

Катедра „Аграрна икономика" е акредитирана да провежда обучение по докторска програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)" в редовна, задочна и самостоятелна форма. Може да се обобщи, че за 39 годишното си развитие, днес катедра "Аграрна икономика" е водеща при обучението на:

1. студентите от специалност "Аграрна икономика" към факултет "ПТБ" в образователно-квалификационна степен "Бакалавър";
2. студентите в магистърска програма "Агробизнес" в образователно-квалификационна степен "Магистър";
3. докторантите по докторска програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)" в образователно-научна степен „Доктор".

2. Учебен процес

Специалност "Аграрна икономика" е акредитирана да провежда учебен процес в образователно квалификационните степени „Бакалавър" и „Магистър", специализации към Центъра за професионално и факултативно обучение и образователно и научна степен „Доктор".

2.1. Образователно квалификационни степени „Бакалавър" и „Магистър"

Формите на обучение в образователно квалификационните степени „Бакалавър" и „Магистър" са *редовна, задочна и дистанционна*. Дистанционната форма на обучение в специалност „Аграрна икономика" стартира през 2009 г. първоначално в образователно квалификационна степен „Магистър" – МП „Агробизнес", а от учебната 2019/2020 г. и в образователно квалификационна степен „Бакалавър". От 2017 г. дистанционното обучение се осъществява в нова виртуална учебна среда Moodle, която значително облекчава администрирането на учебния процес и позволява използването на разнообразни учебни ресурси.

Приемът на студенти в образователно квалификационните степени на специалността е динамичен и отразява както развитието на стопанските процеси и търсенето на съответни специалисти от агробизнеса, така и приоритетите на финансираното от държавата обучение. Първият прием на студенти през 1948 - 1952 г. отразява нуждата от управленски и административни кадри в новосформираните ТКЗС, закриването на специалността в периода 1952 – 1983 г. е израз на промяната в приоритетите на финансираното от държавата обучение, а възобновяването и развитието на специалността след 1984 г. са свързани с потребностите на бизнес практиката от специалисти за изграждането на пазарна икономика.

Приемът на студенти намалява през периода 1984 – 2004 г., бурно нараства в периода 2004 – 2009 г. и отново намалява през последното десетилетие. В периода 1984-1994 г. приетите в специалността студенти в ОКС „Бакалавър" са между 70 – 90 редовно и 40 – 50 задочно обучение. Съответно в периода 1994-2004 г. ежегодно се приемат: редовно 30-50 студента и задочно 20-25 студента. След 2004 г. приемът нараства чувствително – от 56 студента за учебната 2005/2006 г. до 127 за учебната 2008/2009 г. (редовно и задочно).

След учебната 2009/2010 г. е налице трайна тенденция на намаляване приема на студенти, в резултат на демографските процеси и драстичното увеличаване на висшите училища, предлагащи обучение в областта на аграрната икономика.

В отговор на динамичните промени и потребностите на агробизнеса в катедра „Аграрна икономика“ перманентно се *актуализират учебните програми и се обновява съдържанието на учебните дисциплини*.

За периода 2012-2019 г. в катедрата са обсъдени и приети нови и актуализирани 35 учебни програми в ОКС „Бакалавър“, 23 – в ОКС „Магистър“ и 17 – в ОНС „Доктор“. През учебната 2012/2013г. са обновени 11 учебни програми: за ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“. Следващата учебна 2013/2014г. във връзка с Проект BG051PO0013.1.07-0019 „Нови знания и умения за успешна професионална реализация на студентите от СА „Д. А. Ценов” Свищов”, Схема: BG051PO001-3.1.07 «Актуализиране на учебните програми във висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда» са актуализирани учебни програми и учебното съдържание на дисциплини от ОКС „Бакалавър“: Аграрно предприемачество – 50%, Инвестиционни проекти в агробизнеса – 50%, Екологично и устойчиво развитие на агробизнеса – 100%. През 2014/2015г. са обновени 3 дисциплини в ОКС „Бакалавър“ – Симулационни модели на икономическа политика в аграрния сектор, Развитие на селските райони и Аграрно предприемачество. От учебната 2015/2016г. стартират седем програми за докторантски минимуми: Икономическа ефективност на аграрните предприятия, Аграрна икономика и аграрна политика, Аграрна политика, Икономика на аграрното предприятие, Организация и управление реализацията на селскостопанските продукти, Организация и управление на аграрното предприятие, Развитие на селските райони.

През 2016/2017 г. изцяло са обновени 21 учебни програми за ОКС „Бакалавър“ и стартират 4 нови програми за докторантски минимуми. През 2017 г. са обновени 19 учебни програми за ОКС „Магистър“ и 3 нови програми за докторантски минимуми. През учебната 2018/2019 г. са приети 2 учебни програми за ОНС „Доктор“ и една учебна програма за ОКС „Бакалавър“ на български и английски езици.

Изготвянето на новата учебна програма по дисциплината „*Ecological and Sustainable Business Development*” („Екологично и устойчиво развитие на бизнеса“) е във връзка с разширяване портфолиото от образователни услуги в СА „Д. А. Ценов“- Свищов и стартирането на междукатедрена специалност на английски език „Finance, Banking and Insurance“ към факултет „Финанси“ за обучение на чуждестранни студенти в ОКС „Бакалавър“ в редовна и задочна форма.

Магистърската програма „Агробизнес“ на катедра „Аграрна икономика“ се предлага вече двадесет години на образователния па-

зар. Стартира от учебната 1999/2000 г. с редовна форма на обучение за завършилите ОКС „Бакалавър“ икономисти. През 2002 г. магистърската програма се разширява и включва обучение на неикономисти и в задочна форма. В периода 2003 – 2005 г. намалява интересът към редовната форма на обучение. В отговор на това катедреният екип разработва електронни учебни ресурси VJL - Virtual Joint Learning и от 2009 г. МП „Агробизнес“ включва и дистанционна форма на обучение за икономисти, неикономисти и завършилите ОКС „Професионален бакалавър“. От 2010 г. досега магистърската програма „Агробизнес“ се предлага в дистанционна и редовна форма.

Преподавателите от катедра „Аграрна икономика“ осигуряват разнообразни ресурси за учебния процес – учебници, учебни пособия, ръководства за семинарни занятия. За периода 2003 – 2019 г. са издадени 34 учебника и 53 учебни помагала, от които 23 самостоятелни и 64 в съавторство.

Стремежът на катедрата е към създаване на по-добра техническа база за осъществяване на учебния процес и прилагане на съвременни методи на преподаване. Във връзка с това е обособен кабинет „Агробизнес” (ауд. 26) с мултимедийна техника, осигурена от преподаватели по проект №40/2009 към ИНИ при СА „Д. А. Ценов” – Свищов. В аудитория „Агробизнес” се провеждат защитите на дипломните работи на МП“ Агробизнес“, срещите и дискусиите с представители на агробизнеса, студенти, докторанти и преподаватели.

2.2. Специализации към Центъра за професионално и факултативно обучение

Екипът на катедра „Аграрна икономика” участва и в разработването и предлагането на атрактивни програми към Центъра за следдипломно, факултативно и професионално обучение (ЦСФПО) за бизнес обучение на специалисти от практиката и ефективно присъствие на пазара за квалификационни услуги. Така например през учебната 2007/2008 г. по проект BG 2004/006-070.01.01.18 “Надграждане и разширяване капацитета на съществуващата система за професионално обучение на възрастни в “Квалификационен и консултантски център – Русе” са проведени курсове по дисциплините “Счетоводство на аграрното предприятие”, “Икономика на аграрното предприятие”, “Растениевъдство” и “Животновъдство” за специалност “Земеделско стопанство”.

Катедра „Аграрна икономика“ предлага *допълнителна професионална квалификация* в ЦСФО и ЦПО, съобразно личните предпочитания и възможностите на обучаемите в следните направления:

• **специалностите** „Екопредприемачество“ и „Биологично земеделие“;

• **професионални обучения** за професия или част от професия: „Икономист – Земеделско стопанство“; „Икономист – Горско стопанство“; „Фермер – Земеделец“;

• **квалификационни курсове** по: Горска политика, Аграрно предприемачество, Биоземеделие, Управление на разходите в горското стопанство, Оценка на горските и ловните ресурси, Опазване и управление на защитени природни ресурси, Общо земеделие, Зеленчукопроизводство и трайни насаждения, Развъждане и хранене на селскостопански животни, Механизиране на производствените процеси в растениевъдството и животновъдството, Нетрадиционни селскостопански производства в растениевъдството и в животновъдството.

Традиция е катедра “Аграрна икономика” да организира дискусии по проблемите на обучението със съвместно участие на преподаватели, студенти, докторанти и представители на бизнеспрактиката.

2.3. Образователно научна степен „Доктор“

Докторската програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)“ е логическо продължение на образователния процес в образователно квалификационните степени “Бакалавър” и “Магистър” на специалност „Аграрна икономика“. Обучението в образователно научна степен „Доктор“ се осъществява в редовна, задочна и самостоятелна форма. Катедреният екип поставя като мисия при обучението на докторанти подготовката на висококвалифицирани специалисти и търсещи научни изследователи, експерти в областта на икономиката, организацията и управлението на аграрния сектор

В периода 1991 – 1996 г. в катедра „Икономика на селското стопанство“ се обучава като докторант Илка Йоновска, отчислена с право на защита. В периода 2000 – 2004 г. докторант в катедра „Аграрна икономика“ е Виолета Блажева с дисертация на тема „Ценообразуване в аграрния сектор – Сектор „Зърно” (по примера на пшеницата)“, понастоящем доцент в катедра „Аграрна икономика“. През 2004 – 2008 г. редовни докторанти са Радка Ненова с дисертация на тема „Проблеми на инвестирането в аграрния сектор на Република България“ и Венцислав Перков с дисертация на тема „Бизнес среда за аграрно предприемачество“, които продължават научно преподавателска дейност в катедрите „Аграрна икономика“ и „Търговски бизнес“. От учебната 2014/2015 г. значително нараства интересът към докторската програма. От новоприетите 12 докторанти, половината

вече са придобили ОНС „Доктор“ и успешно защитили дисертационен труд на тема:

- „*Идентифициране и оценка на проблемите при реализацията на пресни зеленчуци*“ – Георги Димитров, редовна форма;
- „*Състояние и проблеми при развитие и функциониране на водеността от общностите местно развитие в България*“ – Георги Ангелов, редовна форма;
- „*Регулиране и стимулиране условията за бизнес в аграрния сектор*“ – Милена Тодорова, задочна форма;
- „*Икономически проблеми и перспективи при производството и търговията с биологична селскостопанска продукция в Северен централен район*“ – Илияна Кръстева, самостоятелна форма;
- „*Търговски аспекти на периферния регионализъм и Общата селскостопанска политика на Европейския съюз*“ – Цветелина Кабакчиева, самостоятелна форма;
- „*Състояние и проблеми на функционирането и развитието на кооперациите в земеделието*“ – Михаил Билев, самостоятелна форма;

В момента катедра „Аграрна икономика“ обучава шест докторанта, от които един в редовна форма на обучение, трима в задочна и двама в самостоятелна форма на обучение.

От всичко казано до тук е видно, че в катедрата са положени градивните основи за създаването на *научна школа* към специалността в областите на: биоземеделието, инвестициите в агрофирмите, аграрното предприемачество, малък и семеен агробизнес, пазари за реализация на селскостопански продукти, регулиране и стимулиране условията за бизнес в аграрния сектор.

3. Научно-преподавателски състав

Преподавателският състав на катедра „Аграрна икономика“ непрекъснато се обновява. Основатели на катедра “Икономика и управление на селското стопанство” са доц. д-р Светлозар Калчев и доц. д-р Стефан Обретенов (Протокол № 5/26.05.1983 г. на Академическия съвет). Като извънщатни членове са привлечени: проф. д-р Марин Димитров, доц. д-р Теньо Стойнов, проф. д-р Мойно Мойнов, доц. д-р Георги Тонков, доц. д-р Величко Петров и доц. д-р Георги Герганов. От следващата учебна 1984/1985 година доц. д-р Величко Петров и доц. д-р Георги Герганов са включени като щатни преподаватели (Протокол № 4/24.02.1984 г.) и се оформя основното “ядро” на катедрата. До края на 1984 г. в катедрения състав се включват доц. д-р

Георги Тонков, доц. д-р Илка Аспарухова, а през следващата 1985 учебна година и гл. асист. Димитрина Грозева.

За нормалното протичане на учебния процес по технологическите дисциплини и за подпомагане практическото обучение на студентите като хонорувани преподаватели са привличани утвърдени научни работници и специалисти от практиката като: ст.н.с. II ст. Панайот Станев – за преподавател по "Основи на растениевъдството", Сабитай Авраам Леви – по "Основи на комплексната механизация и автоматизация на селскостопанското производство", н.с. I ст. Стоян Стоянов – по "Основи на растениевъдството", ст.н.с. II ст. Денчо Русев – по "Основи на растениевъдството".

В течение на тридесет и пет годишния период академичният състав на катедрата непрекъснато се променя. През 1999 г. доц. д-р Величко Петров е избран за ръководител на катедра "Математика и статистика" и напуска катедра „Аграрна икономика". Поради пенсиониране катедрата напускат ст. пр. Мирослав Минев, доц. д-р Стефан Обретенов, доц. д-р Светлозар Калчев, доц. д-р Илка Аспарухова, проф. д-р Георги Герганов, гл. ас. Димитринка Грозева. Като преподаватели в катедрата са работили:

- гл. ас. Крум Петков Крумов за учебната 1986/1987 г., днес доцент към катедра "Стопански и финансов контрол";
- гл. ас. д-р Божидар Божилов за периода 1990-1994 г., след което е включен към катедра "Счетоводна отчетност";
- гл. ас. Лидия Маринчева Дековска за периода 1986-1990 г., след което работи в София;
- ст. пр. Мирослав Минев за периода 1985-1993 г.;
- доц. д-р Илко Панайотов Станев за периода 1989-1996 г., след което заминава за САЩ;
- ас. Огнян Хубенов за периода 1986 - 2018 г.;
- инж. Серьожа Косев за периода 1989 - 2018 г.;
- ас. Христимира Кузманова за периода 2010-2013 г.
- ас. д-р Явор Станев за периода 2015 - 2018 г.

От учебната 2004/2005 г. в катедрата се включват гл. ас. Маруся Линкова и ас. Виолета Блажева, а като хоноруван преподавател е привлечен ст.н.с. I ст. д-р Марина Николова.

От 2009 г. като преподавател в катедра „Аграрна икономика" се включва ас. д-р Радка Ненова, а от следващата 2010 г. и ас. Илияна Кръстева. През 2012 г. е привлечена ас. Цветелина Кабакчиева, а от 2019 г. и ас. д-р Пламен Петров

Понастоящем катедра „Аграрна икономика" е в състав:

Доц. д-р Марина Николова, ръководител катедра;
Доц. д-р Маруся Линкова, научен секретар;
Доц. д-р Виолета Блажева, преподавател;
Гл. ас. д-р Радка Ненова, преподавател;
Гл. ас. д-р Илияна Кръстева, преподавател;
Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева, Алумни координатор;
Ас. д-р Пламен Петров, Еразъм координатор.

През отделните периоди на развитие *ръководители на катедра „Аграрна икономика“,* приемник на катедра „Икономика на селското стопанство“ са:

1. Доц. д-р Здравко Гунчев, първият ръководител на катедра „Икономика на селското стопанство” през 1949 г.;
2. Доц. д-р Светлозар Калчев от 1983 до 1993 г., реконструкторът на специалността и катедрата след 30 годишно прекъсване;
3. Доц. д-р Величко Петров от 1993 до 2000 г.;
4. Проф. д-р Георги Герганов от 2000 до 2012 г.;
5. Доц. д-р Виолета Блажева от 2012 до 2016 г.
6. Доц. д-р Марина Николова от 2016 г. досега.

Преподавателите от катедрата членуват в редица професионални организации, научни мрежи:

• Съюз на учените;
• Съюз на икономистите в България;
• Национална асоциация по прогнозиране и планиране;
• Национална селска мрежа;
• Research gate; Central and Eastern European Online Library; ORCID; EconLit; Web of science; Scopus.

4. Научно-изследователска дейност на катедра “Аграрна икономика”

Научно изследователската работа на преподавателите от катедра „Аграрна икономика“ е от изключителна важност, както за оптимизирането на учебния процес и актуализиране на съдържанието на учебните дисциплини, съобразно достиженията в научната теория и потребностите на бизнеспрактиката, така и за академичното израстване на членовете на катедрения екип.

Публикационната активност на преподавателите от катедра „Аграрна икономика“ е значителна: над 440 публикации, в т.ч. 12 монографии, 36 студии, 131 научни статии, 170 доклади, 91 учебници и учебни помагала. Основната част от изследванията на преподавателите са публикувани в авторитетни научни издания в страната и чужбина. Научните публикации съставляват 80 % от публикационната

активност. В структурата на научните публикации монографиите заемат 5%, студиите – 14%, статиите – 39 %, докладите – 42%.

Научната продукция на катедрения екип е 10 публикации годишно, от които 0,3 монографии, 1,03 студии, 3,6 статии и 5,07 доклада. Всеки преподавател в рамките на учебната година изготвя поне 2 научни публикации, обикновено статии или доклади. През 3 – 4 години подготвя монография и 2 студии. Това кореспондира с академичното израстване и обновяването на катедрения състав, характерно за периодите 2002-2004 г., 2009-2012 г., 2015-2016 г.

Положителна е оформилата се особено отчетливо през последните десет години ориентация към публикуване в реферирани научни издания, както в страната, така и в чужбина. В този период катедреният екип е публикувал 28 студии, 79 статии и 117 научни доклада. Ако до 2002 г. има само една чуждестранна публикация на член на катедрата, то след 2009 г. всяка година най-малко две са публикациите в чужбина.

Ориентацията на преподавателите към научно-практически проблеми създава предпоставките в учебно-преподавателската дейност да се представят достатъчно примери и казуси по проблемите на практиката, решими на базата на придобитите фундаментални и специални познания. Така се създават условията за подготовката на студентите с цел успешното им реализиране в реалната икономическа среда.

Активната научно изследователска дейност на преподавателите от катедра "Аграрна икономика" намира израз в разработването на *научно-изследователски проекти*. Основната част от разработените проекти са към Института за научни изследвания на СА „Д. А. Ценов". Само за периода след 2006 г. членовете на катедрата са разработили 26 проекта към ИНИ. Положителна е тенденцията към разнообразяване на изследваните проблеми. Ако до 2004-2007 г. преобладават проекти, насочени към системата за земеделска счетоводна информация и изследване на някои от основните проблеми, свързани с осъвременяването на данните за селското стопанство, от 2008 г. усилията на катедрения екип са насочени към проблемите на:

- реализацията на агроекологичните дейности в растениевъдството;
- устойчиво природоползване и устойчивото развитие на бизнес-структурите и интегрираното производство в агросектора;
- качеството и иновациите в агробизнеса;

- въздействието на енергийния комплекс «Марица-изток» върху производството на екологична земеделска продукция;
- биогоривата и оценката на потенциала и ефективността от производството на електроенергия от растителна биомаса;
- ефективните практики за отчитане на емисии/поглъщенията на парникови газове от селското стопанство;
- участието на жените предприемачи в селското стопанство;
- изграждането на приложни иновационни стратегии в българските агрофирми;
- регионалните фермерски пазари и др.

Преподавателите от катедрата активно участват в *научни и образователни проекти*, извън ИНИ към СА „Д. А. Ценов“-Свищов:

- ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.09-0009 „Усъвършенстване системата за квалификация и кариерно израстване на преподавателите в Стопанска академия „Д. А. Ценов“, Свищов – ключов фактор за обучение, ориентирано към пазара на труда и изграждане на конкурентна и динамична икономика, основана на знанието“ (двугодишен);
- ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.07-0019 „Нови знания и умения за успешна професионална реализация на студентите от СА „Д. А. Ценов” Свищов (продължителност 18 месеца);
- ПРОЕКТ BG051PO001-1.1.10-0004-C0001 Договор ESF-1110-04-01001 „Интегриране и конкурентно включване на пазара на труда на безработни лица от община Свищов чрез квалификация и мотивация” (продължителност 10 мес.);
- Проект BG051PO001-3.3.07-0002 “Студентски практики”;
- Съвместен проект между ИИОЗ–БАН, Института за енергийни и екологични изследвания (IFEU) - Хайлдерберг, Германия и СА „Д. А. Ценов“ - Свищов „Образование по екопредприемачество“ в три извънстолични университета.

5. Научни форуми, организирани от катедра „Аграрна икономика“

Организирането и провеждането на научни форуми е традиция в Стопанска академия, тъй като изграждат контакти, както със сродни университети от страната и чужбина, с представители на публични институции, неправителствени и браншови организации, така и с потребителите на квалифицирани специалисти от бизнес практиката. Споделят се идеи и решения, тестват се научни хипотези, разширяват се познанията, изграждат се сътрудничества. Катедра „Аграрна иконо-

мика“ има натрупан опит в това отношение – организират се научни конференции, кръглите маси, дискусии, научни семинари.

Научни конференции се организират и провеждат обикновено във връзка с честванията на годишнините от създаването на катедра „Аграрна икономика“ и Факултет „Производствен и търговски бизнес“:

2019 г. – Международна научно практическа конференция по-случай 35-годишнината на катедра „Аграрна икономика“ на тема „Състояние и проблеми при управлението и развитието на селското стопанство“;

2014 г. Научна конференция посветена на 30-годишния юбилей на катедра „Аграрна икономика” на тема „Национален аграрен сектор – елемент на Европейската земеделска регионална стратегия „Европа 2020“;

2009 г. - Научна конференция посветена на 25-годишния юбилей на катедра „Аграрна икономика” на тема: “Аграрният сектор в условията на финансова криза”;

2006 г. - Научно-практическа конференция посветена на 15-годишнината на факултет „ПТБ” на тема: “Трансформиране и преструктуриране на отраслите при присъединяване към ЕС”;

2004 г. - Научно-практическа конференция посветена на 20-годишния юбилей на катедра „Аграрна икономика” на тема “Предизвикателствата пред аграрния сектор при присъединяването към ЕС”.

Катедреният екип е инициатор на ***кръгли маси и дискусии***, на които се споделят идеи и решения, изграждат се сътрудничества. Такива форуми са:

06.10.2017 г. – кръгла маса на тема „Потенциал за развитие на фермерски пазари в България“;

17.02.2017 г. – кръгла маса на тема „Възможности за предприемачество в България“;

27.10. 2016 г. – кръгла маса на тема „Общата селскостопанска политика на Европейския съюз и агробизнесът в Република България – икономически и правни проблеми“;

18.11.2015 г. - информационна среща по съвместен проект между ИИОЗ–БАН, Института за енергийни и екологични изследвания (IFEU) - Хайлдерберг, Германия и СА „Д. А. Ценов“-Свищов „Образование по екопредприемачество“;

18.11.2014 г. – кръгла маса на тема „Иновации в аграрния сектор” в контекста на стратегия „Европа 2020”;

09.04.2014 г. – среща – дискусия „Висшето образование и бизнеса в партньорство при обучението на студентите от специалност „Аграрна икономика“ по дейност 2 на проект BG051PO001-3.1.07-0019 „Нови знания и умения за успешна реализация на студентите от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов;

13.11.2013 г. – кръгла маса на тема „Концепцията за устойчиво природоползване на ЕС проблеми и перспективи на бизнес структурите в селските райони на Р България“;

Катедра „Аграрна икономика“ организира ***срещи на студенти и докторанти от специалността с представителите на агробизнеса*** под формата на публични лекции, семинари, обучения и посещения в реална работна среда. Изграждането и поддържането на връзки с практиката има за цел адаптиране на учебния процес съобразно потребностите на практиката и повишаване мотивацията за повишаване знанията и уменията с оглед бъдещото кариерно израстване на обучаемите. В ***научния календар на катедрата*** може да отчетем разнообразни форми на сътрудничество:

22.04.2019 г. – публична лекция на тема „Устойчиво управление на земеделските земи”;

25.02.2019 г. – семинар на тема „Новости в технологията на отглеждането на различните култури и практически съвети за избора на надеждни хибриди, продукти за растителна защита и висококачествени торове“;

25.01.2019 г. – публична лекция на тема „Особености на технологичните процеси в растениевъдното стопанство“;

17.01.2019 г. – публична лекция на тема „Устойчивост на кооперативната система в българското селско стопанство“;

23.11.2018 г. – семинар на тема „Възможности за бизнес за младите хора по линия на ОСП”, организиран от Асоциация на земеделските производители в България (АЗПБ) и катедра „Аграрна икономика“;

25.10.2018 г. – публична лекция на тема „Връзка между научните изследвания и развитието на бизнес-организациите в селското стопанство”;

21.05.2018 г. - изнесено обучение в Общинска служба „Земеделие“ - гр. Свищов;

28.04.2017 г. – публична лекция на тема „Предприемачески решения за бизнес с грижа към околната среда и хората“;

18.04.2018 г. – посещение на студенти в зеленчукова база на фирма „Кемапул“ ЕООД;

29.03.2017 г. - Посещение на преподаватели и студенти в ППОК „Изгрев-93“ - с. Царевец;

23.10.2013 г. - Майсторски клас „Биопроизводството в България – иновативно решение за предприемаческа инициатива в агробизнеса“ и др.

Традиция в катедрата се превърнаха официалното отбелязване на *Деня на земята* (22 април) и *Професионалния празник на земеделската наука* (25 октомври), с различни мероприятия (публични лекции, засаждане на дърво и др.), когато преподаватели, студенти и гост-лектори споделят вижданията си относно настоящето и бъдещото развитие на агросектора в България.

Катедра „Аграрна икономика е ***инициатор и организатор на първия есенен фермерски пазар*** – Свищов 2017 г., който вече е ежегодно мероприятие и част от научния календар на катедрата.

Разнообразието от форумите и съвместните мероприятия на катедра „Аграрна икономика“ с агробизнеса са резултат от сключените *меморандуми за сътрудничество и връзки с бизнеспрактиката* на национално ниво:

1. Национален съюз на земеделските кооперации в България, София;
2. Регионален съюз на земеделските кооперации в България „Дунав – 2000“, Свищов;
3. Фондация за биологично земеделие „Биоселена“, София;
4. Българска асоциация „Биопродукти“;
5. Фондация за околна среда и земеделие;
6. Общинска служба земеделие – Свищов;
7. ЗКПУ „Изгрев-2000“ – с. Царевец;
8. ППОК „Земя – 93“ Димитър Здравков Димитров, с. Александрово, община Свищов;
9. ППК „Старт – 93“, с. Караманово, община Ценово;
10. „Кемапул“ ЕАД – Свищов;
11. ЗК “Земеделец 93“, с. Козловец, община Свищов;
12. ЗП Димитър Славев Димитров, с. Александрово, община Свищов;
13. ИСЗ „Образцов чифлик“, гр. Русе;
14. Ф + С Агро ООД, гр. Русе;
15. Асоциация на земеделските производители в България;
16. Русенска земеделска камара, гр. Русе;
17. Институт по планинско животновъдство и земеделие, гр. Троян;

Показателни за усилията на катедра „Аграрна икономика“ са и сключените *международни договори за сътрудничество и образователни партньорства* с:

- Дуален договор между катедра „Аграрна икономика“ и катедра „Международна конкурентоспособност“, факултет „Международен бизнес“, Познански университет по икономика и бизнес, Полша;
- Мултилатерален договор за партньорство между катедра „Аграрна икономика“ и сродна катедра на факултета в гр. Александрия, Университет „Валахия“ - Търговище, Румъния;
- Меморандум за партньорство между катедра „Аграрна икономика“ и катедра „Аграрна икономика“ при Андижанския аграрен институт, гр. Андижан, Узбекистан;
- Меморандум за партньорство между катедра „Аграрна икономика“ и факултет „Икономика и административни науки“, Biga, Турция.

По идея на екипа от преподаватели към катедра „Аграрна икономика“ от учебната 2019/2020 г. се учредява ежегодна награда за най-успешен *млад агропредприемач*, която ще бъде връчвана от нашите бизнес партньори.

ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ И ИНОВАЦИИТЕ В АГРОСЕКТОРА

ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ ИНВЕСТИЦИЯМИ И ИННОВАЦИЯМИ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ

ORGANIZING AND MANAGING INVESTMENT AND INNOVATION IN THE AGRO-SECTOR